

PROJEKT ZVÝŠENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ A ZAČLEŇOVÁNÍ ŽÁKŮ S OMJ SPOJENÉ S JEHO RADIKÁLNÍ INOVACÍ, KTERÝ JE ŘEŠEN NA FF UK

Projekt je součástí Operačního programu Praha — pól růstu ČR a zároveň částečně navazuje na projekt Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK), který dal vzniknout prvnímú žakovskému korpusu češtiny nerodilých mluvčích. Zaštituje ho Magistrát hl. města Prahy a je spolufinancován také Evropskou unií. Impulsem k podání výzvy k řešení zmíněného projektu byl mj. rychle rostoucí počet žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ), jejich problematické začleňování do institucionálních vzdělávacích zařízení, a tedy i nedostatečná připravenost těchto zařízení, a nedostatečné využívání nových prostředků a nástrojů (např. žakovských korpusů) k efektivnímu řešení této problematiky.

Projekt je řešen na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, konkrétně na Ústavu českého jazyka a teorie komunikace, od listopadu 2017 do července 2019. Zaměřuje se na žáky s OMJ, jejich integraci a celkovou inovaci a zvýšení kvality vzdělávání těchto žáků. Cílovou skupinou jsou proto nejen samotní žáci s odlišným mateřským jazykem, ale především pak jejich vyučující, a to jak v mateřských, tak na základních i středních školách.

Projekt je unikátní právě tím, že se zaměřuje na různé stupně vzdělávání a škol, poskytuje podporu pedagogům, budoucím pedagogům i žákům, a to pomocí šesti dílčích klíčových aktivit (KA). Hlavním koordinátorem projektu je Karel Šebesta. Zastřešujícím cílem všech aktivit, a tedy i celého projektu, je navržení a připravení edukačního systému na základě inovativních metodik a moderních nástrojů.

První klíčová aktivita, jejíž koordinátorkou je Kateřina Šormová, má centrální pozici a je zaměřena na dvě oblasti.

- 1) Inovace metodiky práce s žáky s OMJ, která spočívá v návrhu účinného metodického postupu pro práci s žáky s OMJ na základě různorodých didaktických nástrojů: vypracování metodiky práce s cílovou skupinou s využitím korpusů a poskytování této metodiky a didaktických nástrojů k ověřování navazujícím KA 2–5.
- 2) Evaluace práce s žáky s OMJ podle nové metodiky v navazujících KA 2–5. Sběr zpětné vazby se uskutečňuje různými formami (dotazníky, polostrukturovaná i volná interview, učitelské i žakovské deníky, závěrečné písemné reflexe apod.).

V letním semestru 2017/2018 byl sestaven tým didaktiků-specialistů, byla vypracována koncepce metodiky a způsobu její evaluace. Zpracování finální verze metodiky je naplánováno na letní semestr akademického roku 2018/2019. Metodika bude mít podobu elektronického dokumentu a bude distribuována zdarma prostřednictvím e-shopu FF UK.

Posuzovateli metodiky a didaktických nástrojů budou učitelé MŠ, ZŠ/SŠ. Do ověřování metodiky se zapojí také žáci.

Koordinátorkou druhé klíčové aktivity je rovněž Kateřina Šormová. Výstupem této klíčové aktivity je návrh a příprava didaktických kurzů dalšího vzdělávání pedago-

gických pracovníků (DVPP), a to včetně přípravy k akreditaci. Kurzy jsou určeny vyučujícím z MŠ a ZŠ/SŠ. V současné době se připravují dva na sebe navazující kurzy: první kurz je zaměřen všeobecně na práci s žáky cizinci s OMJ, resp. náhledem nově připravené metodiky; druhý kurz se specializuje na práci s korpusem a jejich využívání ve výuce.

Koordinátorkou třetí klíčové aktivity je Daniela Neubergová. Cílem této aktivity je ověření inovativní metodiky v praxi, pozorování její využitelnosti a efektivity. Výstupů má tato klíčová aktivita několik. Prvním z nich je příprava studentů pedagogických oborů z FF UK na výkon praxe v mateřských, základních i středních školách. Tato příprava se uskutečňuje v LS 2017/18 v podobě seminářů s různorodou tematikou pod vedením různých přednášejících. Druhým výstupem je samotné ověřování metodiky prostřednictvím kroužků pro žáky s OMJ připravovaných pro akademický rok 2018/19 ve spolupráci se školami zapojenými do projektu. Jazykové, čtenářské či komunikační kroužky mají být méně početné a zajišťovat je budou lektori, tj. již zmiňovaní studenti, resp. absolventi přípravného kurzu.

Čtvrtá klíčová aktivita, jejíž koordinátorkou je Yulia Semyachkina, zahrnuje 4 formy podpory žáků s OMJ v náročných situacích: dlouhodobou asistenci při výuce ve vybraných předmětech, dlouhodobou asistenci při samostudiu a zpracovávání prací pro potřeby školy, jednorázovou pomoc při výběru VŠ a kontinuální tutorskou pomoc zájemcům o vysokoškolské studium. V rámci realizace KA 4 se v únoru 2018 konal seminář pro zájemce o studium na VŠ, kterého se zúčastnili studenti 2.–3. ročníků 1. Slovenského gymnázia. Momentálně se uskutečňuje příprava asistentů v rámci kurzu, který je spojen s přípravným kurzem pro vedoucí kroužků (KA 3). V ZS 2018/2019 studenti výše uvedeného semináře uplatní nabyté dovednosti v praxi ve spolupracujících školách a budou mít možnost podílet se na evaluaci metodiky formou sběru zpětné vazby (návaznost na KA 1).

Koordinátorkou páté klíčové aktivity je Eva Lehečková. KA 5 směřuje k vybudování vícerovinného systému kontinuální podpory práce škol a učitelů pečujících o žáky s OMJ. KA 5 zahrne: a) vytvoření interaktivních metodických stránek, jejichž vývoj momentálně probíhá, b) pořádání jednorázových půldenních akcí pro školy a učitele spojených s uváděním inovativních didaktických prvků do praxe, c) přípravu a pilotáž kurzu asistent pedagoga pro žáky s OMJ a jeho předložení k akreditaci u MŠMT (návaznost na KA 4).

Klíčová aktivita 6 zajišťuje chod celého projektu, tedy technické zázemí, a především se stará o publicitu a komunikaci s veřejností.

Daniela Neubergová

Yulia Semyachkina